

Sanasto

Tämä sanasto liittyy pitkälti perinteisiin jousiin. Tavoitteena on lyhyesti kertoa, mitä mikäkin sana, termi tai käsite tarkoittaa. Monet termit ovat tulleet suoraan englannin kielestä, siksi suluissa on termi myös englanniksi, jolloin lisätiedon etsiminen helpottuu. Jos huomaat puutteita tai virheitä, niin kerro!

Aihio (stave)

Puu, josta jousi veistetään. Aihio voi olla esimerkiksi puolikas tai neljännes pyöreästä puusta, josta jousi aiotaan veistää. Aihio voi olla myös isosta lankusta sahattu kappale.

Ammuntahanska (shooting glove)

Ammuntahanska on hanska, jonka sormissa on vahvistukset ja jotka suojaavat sormia. Ammuntahanska on yleensä kolmisorminen.

AMO

The Archery Manufacturers and Merchants Organization on järjestö, jonka tavoitteena on toimia jousiteollisuuden keskusjärjestönä. Sen tehtäviin kuuluu esimerkiksi jousiteollisuuden standardien luominen. Nykyisin järjestö tunnetaan lyhenteellä ATA.

Ankkuri, ankkuripiste (anchor point)

Täyden vedon merkki. Ampujan vetäessä jousen täyteen vetoon, ankkuri on piste tai merkki, johon veto pysäytetään ja jonka avulla ampuja tietää olevan täydessä vedossa. Ampuja voi ankkuroida esimerkiksi niin, että etusormi koskettaa suupieltä, hammasta tai jotain muuta sopivaa kohtaa.

ATA

The Archery Trade Association, katso AMO.

Barreloitu nuoli (barreled shaft)

Nuoli, joka on ohennettu sekä nokki- että kärkipäästä. Muoto on siten lievästi tynnyrimäinen.

B-jousi

Jousi, joka jänteellä ollessaan muistuttaa B-kirjainta sivusta katsottuna. B-jousi syntyy, jos jousi on kahvan kohdalta vastakaareva ja lavat myötäkaarevat. Yleensä lyhyt, jännevahvistettu jousi.

Billet (billet)

Lyhyt, noin 80–100 senttimetriä pitkä puukappale, käytännössä puolikas jousiaihioista. Tarkoituksena on, että kaksi billettä liitetään yhteen kahvan kohdalta, jolloin tuloksena on yksi täysimittainen jousiaihio. Billetit ovat usein ns. sisarpaloja, eli ne on halkaistu samasta puusta. Billeteistä voi tehdä myös katkojousen.

Bluntti (Blunt)

Nuolenkärki, joka on tylppä. Yleensä blunttikärki on myös pinta-alaltaan suurempi kuin nuolen poikkileikkauksen pinta-ala.

Bodkin

Keskiajan englantilaisissa sotanuolissa käytetty kärkityyppi, joka oli muotoiltu panssarin läpäiseväksi. Teräväkärkinen kärki.

Clout-ammunta

Ammuntatapa, jossa ammutaan kaukana olevaa maalia. Etäisyys voi olla esimerkiksi 150–200 metriä ja maalina on maassa olevia sisäkkäisiä ympyröitä. Clout-ammunnassa maaliin ei voi siis tähdätä suoraan, nuoli ammutaan oikeassa kulmassa, jolloin se putoaa maaliin.

Crestaus (cresting)

Crestaus tarkoittaa korsterenkaita nuolivarressa. Korsterenkaat ovat useimmiten sulituksen alla tai sulituksen lähellä. Niiden tarkoitus on toimia sekä koristeena, nuolen omistajan merkinä, sekä nuolen tunnuksena.

Dacron®

Rekisteröity tuotemerkki synteettiselle kuidulle, jota on käytetty paljon jousen jännemateriaalina. Edelleenkin käytetyin ja edullisin jännemateriaali. Venyy jonkin verran verrattuna moderneihin jännemateriaaleihin (Dyneema, tms.)

Deflex-reflex-jousi (deflex-reflex-bow, D/R)

Jousi, jossa kahvan alue on myötökaareva ja lapojen alue vastakaareva

D-jousi

Jousi, joka jänteellä ollessaan muistuttaa D-kirjainta. D-jousi on yleensä pitkä, klassinen pitkäjousi.

Etuprofiili (front profile, layout)

Jousen profiili edestä tarkoittaa sitä muotoa, mikä jousella on edestä katsottuna. Jousen muoto edestä katsottuna voi olla esimerkiksi tasaleveä puoleen väliin lapoja, josta lavat kapenevat tasaisesti kohti kärkiä. Muoto voi olla myös kolmiomainen tai elliptinen. Jousen etuprofiili vaikuttaa jousen tillerin muotoon.

Feidit (fades, fadeouts)

Jousen kahvan ja taipuvan lavan välinen alue, jossa kahva muuttuu taipuvaksi lavaksi. Yleensä noin 5-10 senttimetriä pitkä.

FFAA

FFAA on Finnish Field Archery Association, eli Suomen maastojousiampujain liitto ry. FFAA kuuluu IFAA:n alaisuuteen.

Flu-flu –nuoli (flu-flu –arrow)

Nuoli, jossa on 3-5 todella isoa sulkaa. Nuolella ammutaan usein esimerkiksi lintua lentoon, jolloin mahdollisessa ohilaukauksessa nuolen nopeus hidastuu voimakkaasti ja se ei lennä niin pitkälle kuin tavallinen nuoli, jolloin se on mahdollista löytää nopeasti ja helposti.

Gungdo

Korealainen jousiammunta.

Graani (grain)

Painomitta, 0,065 grammaa. Vastaavasti yksi gramma on 15,4 graania.

IFAA

IFAA on International Field Archery Association, eli Kansainvälinen maastojousiammuntaliitto. FFAA kuuluu IFAA:n alaisuuteen.

Ikkunaleikkaus (sight window)

Jousen kahvan yläpuolella oleva kavennus, joka ulottuu jopa jousen keskilinjaan asti. Ikkunaleikkausta käytetään erityisesti nuolihylyn kanssa moderneissa jousissa. Ikkunaleikkauksen tarkoituksena on tehdä kahvan ohituksesta puhtaampi nuolen kannalta.

Iskulevy (arrow plate)

Jousen kahvassa, nuolen ohituskohdassa oleva pala jostakin kovasta materiaalista. Iskulevyn tarkoituksena on suojata jouta nuolen iskuilta nuolen osuessa kahvaa. Käytännössä turha, vain koriste jos nuolet on viritetty oikein.

Jalka (foot)

Pituusmitta, yksi jalka on 0,3048 metriä. Yksi jalka on myös 12 tuumaa.

Jaardi (yard)

Pituusmitta, yksi jaardi on 0,9144 jalkaa. Yksi jaardi on myös 3 jalkaa.

Jousen kahva, kahva (handle, riser)

Jousen kahva on se kohta, josta ampuja pitää kiinni jousesta. Kahva voi olla jäykkä (kuten moderneissa jousissa) tai taipuva. Yleensä kahva kannattaa sijoittaa symmetrisesti täsmälleen keskelle jouta.

Jousen kallistaminen (cant)

Jousen kallistaminen ammuttaessa. Perinneampujat kallistavat usein jouta myötäpäivään (oikeakätinen ampuja), jotta tähtääminen olisi helpompaa.

Jousen nopeus, heittonopeus, nuolen nopeus (bow speed, arrow speed)

Jousesta ammutun nuolen lähtönopeus, yksikkönä jalkaa sekunnissa tai metriä sekunnissa. Nuolen nopeutta mitataan nuolen nopeusmittarilla. Jousesta ammutun nuolen nopeuteen vaikuttaa eniten, nuolen paino, jousen jäykkyys ja vetopituus. Tavallisesti käytetään nuolen painona 10 graania/pauna, nopeus on tällöin riippumaton jousen jäykkyydestä.

Jousen pituus (bow length)

Jousen pituus mitataan jousen nokista nokkiin jousen selkäpintaa pitkin.

Jousen selkä, selkä (back)

Jousen se puoli, joka on ampujasta pois päin. Vedossa selkä venyy hieman. Jousen selän pitää olla mahdollisimman ehjä, jotta jousi kestäisi vetorasitusta. Esimerkiksi pienestä puusta tehdyn jousen selkä on useimmiten pyöreähkö. Lankkujousen selkä on taas tasainen.

Jousen vatsa, vatsa (belly)

Jousen se puoli, joka on ampujaan päin. Vedossa vatsa puristuu hieman. Jousen työstö, tilleröinti tehdään vain vatsapuolelta.

Jousiampujan paradoksi (archer's paradox)

Nuoli osuu siihen, mihin se osoittaa täydessä vedossa, siitä huolimatta, että nuoli osoittaa aivan eri suuntaan sen ollessa jännekorkeudella. Tämä on jousiampujan paradoksi. Nuolen taipuminen kahvan ohi laukaisussa on paradoksin selitys.

Jousiteline (bow stand)

Teline, johon jousen voi laittaa esimerkiksi halliammuntakilpailuissa siksi aikaa kun nuolet haetaan taulusta tai odotellaan ammuntavuoroa.

Judo-kärki

Pienriista- ja harjoittelukärki, jossa neljä pientä jousitettua väkistä, jotka estävät kärjen uppoamisen liian syväälle ruohikkoon. Erityisen kätevä kärki kuljeskeluammuntanuoliin.

Jälkipito

Laukaisun jälkeinen hetki, jonka merkitys liittyy hyvään selkävetoon. Jälkipito on tavallaan keino analysoida omaa ammuntasuoritusta. Vaikka jälkipito sinänsä ei vaikuta ammuntatarkkuuteen, se on tärkeä vaihe suoritusta erityisesti tauluammunnassa.

Jänne (sinew, tendon)

Eläimen jalka- tai selkäjänne, jota käytetään jännejousissa. Jänneet liimataan jousen selkään.

Jänne, jousen (string)

Ohut ja vahva naru, joka viritetään jousen nokkien välille. Yleensä jousen jänne on noin 5-6 senttimetriä lyhyempi kuin jousi, jotta jousen jänneväli olisi sopiva.

Jänneura (selfnock)

Puunuolen takapäähän sahattu ura.

Jännejousi (sinewed bow)

Jännejousen selkään on liimattu eläinten jalka- ja selkäjänneitä, useimmiten eläinliimalla. Jänneiden venyvyys on selvästi suurempi kuin puun, joten jänneiden ansiosta jousi voi olla lyhyt ja se kestää silti suhteellisesti pitkän vetopituuden.

Jännekulma (string angle)

Jännekulma on kulma, joka muodostuu täydessä vedossa jousen lavan kärjen ja jänneen välille. Mitä pienempi jännekulma, sitä enemmän jousi varastoi energiaa. Jos jännekulma kasvaa liian suureksi, riskinä on jopa jänneen irtoaminen nokista.

Jännepunos (serving)

Keskipunos, joka on punottu jänneen keskikohtaan. Suojaa jännettä kulumiselta. Katso myös keskipunos.

Jännevaimennin (string silencer)

Jänneeseen lisätty pieni karvatuppo tai lankanippu, joka vaimentaa nopeasti jänneen värähtelyt laukaisun jälkeen ja vaimentaa jousen laukaisuääntä. Yleensä metsästäjien suosima.

Jänneväli, jännekorkeus (brace height)

Jänneväli on jänneen ja kahvan syvimmän kohdan välinen etäisyys jousen ollessa viritettynä jänneelle. Puujousilla sopiva jänneväli on noin 14–16 senttiä. Jännevälin avulla säädetään jousen ja nuolten toimintaa.

Jäykkäkahvainen jousi (stiff handle bow)

Jäykkäkahvaisen jousen kahva on useimmiten paksu ja kapea, lähes taipumaton. Sen tillerin muoto on erilainen kuin läpitaipuvan jousen. Kaikki modernit jouset ovat jäykkäkahvaisia, koska malli on toimiva, tehokas ja antaa mukavan ammuntatuntuman.

Jäykkyys, jousen (draw weight)

Jousen täyteen vetoon vaadittava voima. Jousen jäykkyys voi olla esimerkiksi 52 paunaa 27 tuuman vedolla. Jousen jäykkyys riippuu kuitenkin ampujan todellisesta vetopituudesta, joka voi olla vaikkapa 25 tuumaa, jolloin jousen jäykkyyskin on pienempi.

Katkojousi (take down bow)

Jousi, joka on tehty kahdesta osasta ja liitetty kahvasta yhteen. Osat ovat irrotettavissa.

Keskipunos, suojaunos, jännepunos (serving)

Jänneen keskellä (tai silmukoissa) oleva punos, joka suojaa jännettä kulumiselta. Keskipunos on yleensä noin 10–20 senttimetriä pitkä ja se tehdään kietomalla ohutta lankaa tiukasti jänneen ympärille.

Klikkeri (clicker)

Moderneissa jousissa käytetty vetopituuden ilmaisin. Klikkeri päästää napsahduksen, kun nuolen kärki ohittaa sen vedossa. Tällöin vetopituus on aina sama.

Komposiittijousi (composite bow)

Jousi, joka on rakennettu liimaamalla yhteen erityyppisiä materiaaleja. Esimerkiksi jänne-sarvijousi on tunnetuin komposiittijousi, jossa jousen selässä on jännettä, keskellä puuta ja vatsassa sarvea. Komposiittijousi on siten rakennettu käyttämällä vähintään kahta erityyppistä materiaalia, joskin sillä tarkoitetaan lähes poikkeuksetta sarvi-jännejousia.

Kukkosulka (cock feather)

Kolmella sulalla sulitetun nuolen kukkosulka on usein poikkeavan värinen, eräänlainen merkkisulka. Nuoli voidaan asettaa jänteelle niin, että kukkosulka osoittaa vasemmalle tai oikealle. Kukkosulka voidaan liimata myös niin, että se osoittaa ylös tai alas nuolen ollessa jänteellä.

Kyudo

Perinteinen japanilainen jousiammuntalaji, joka on tunnettu erityisesti pitkistä ja epäsymmetrisistä jousista.

Kärkivahvistettu nuoli (footed arrow)

Nuoli, jonka kärkipäähän on lisätty noin 5-15 senttimetriä pitkä, yleensä painavasta puusta tehty pala. Tavallaan nuolivarren jatkos, jonka tarkoituksena on siirtää nuolen painopiste eteenpäin sekä vahvistaa nuolen kärkiosaa.

Laminaattijousi (laminated bow)

Laminaattijousi on jousi, jonka taipuvat lavat on rakennettu kahdesta tai useammasta osasta. Jos jousen kahvaan tai nokkeihin on liimattu puuta, niin kyseessä on edelleen yksipuinen jousi, jos taipuvat lavat ovat yhdestä puusta.

Lapa, jousen (limb)

Joussa on kaksi lapa kahvan alueen molemmin puoli. Jousen toiminta perustuu lapojen taipumiseen, jotka ovat eräänlaisia jousia. Taipuvat lavat varastoivat energiaa.

Lattajousi (flat bow, American flat bow, afb)

Jousi, joka on leveä ja ohut. Malli perustuu siihen, että sillä on mahdollisimman hyvä rasituksenkesto.

Lattiatilleröinti (floor tillering)

Jousiähiötä taivutetaan lattiaa vasten, jotta nähdään karkeasti jousen taipuminen.

Laukaisu (release, loose)

Jousen laukaisu, jänteen irtoaminen sormista. Hyvä laukaisu on dynaaminen, jossa jänne irtoaa sormista lähes itsestään. Staattinen laukaisu, jossa sormet aktiivisesti avautuvat ja päästävät jänteen liikkeelle on vaativampi toistaa aina samanlaisena.

Leikkuri, leikkurikärki (broadhead)

Metsästyskärki, jossa on leikkaavat terät.

Lyhytjousi (short bow)

Jousi, joka on lyhyt, käytännössä alle 150 senttimetriä. Jos jousella ei voi ampua ampujan normaalilla vetopituudella, voidaan myös puhua lyhytjousesta.

Lämpökäsittely (heat tempering)

Lämpökäsittely tarkoittaa jousen vatsapuolen paahtamista noin 100–200-asteiseksi. Lämpökäsittely parantaa puun puristuslujuutta. Jousen selän lämpökäsittely ei toimi, koska se heikentää merkittävästi puun vetolujuutta.

Läpitaipuva jousi (bend handle bow)

Jousi taipuu koko matkaltaan, eikä siinä ole erillistä kahvaa. Tyypillisin esimerkki läpitaipuvasta jousesta on englantilainen pitkäjousi. Läpitaipuvuudella saavutetaan muutamia etuja, toki siinä on omat

haittapuolensakin. Etuina on kestävyys, läpitaipuvassa jousessa on enemmän taipuvaa puuta kuin jäykkäkahvaisessa jousessa, siksi sitä suositaankin pitkän vedon jousissa.

Maastoammunta (field archery)

Jousiammuntalaji, jossa ammutaan maastossa. Kilpailuissa on 20–28 rastia ja koko radan pituus voi olla useita kilometrejä. Ammuntarastit ovat hyvin vaihtelevia niin ammuntamatkoiltaan kuin maastoltaan. Hyvin mielenkiintoinen laji!

Myötäkaarevuus (deflex)

Jousi on myötäkäyrä, jos jousen lavat ovat taipuneet lepotilassa (ilman jännettä) vatsaan päin. Myötäkäyryys voi olla aihiossa jo valmiina tai tullut jouseen myöhemmin setin (viruman) myötä. Jos jousen laittaa tasaiselle pinnalle selälleen, myötäkäyrän jousen lavat ovat taipuneet ylöspäin, kohti jousen vatsaa.

Neutraalitaso (neutral plane)

Jousen selän ja vatsan välissä oleva taso, johon ei kohdistu lainkaan veto- tai puristusrasitusta. Yleensä (rakenteesta ja materiaaleista riippuen) jousen lapojen puolivälissä.

Nipistysote

Vanha ja erityisesti lasten käyttämä ote jänteestä. Nipistysotteessa ei oteta kiinni jänteestä, vaan nuolta puristetaan peukalolla ja etusormella; jousi jännitetään nuolta vetämällä. Nipistysote toimii kevyissä, alle 20-paunaisissa jousissa.

Nokinpaikka (nock point)

Nuolen optimaalinen nokin paikka jänteellä (nuolen toiminnan kannalta).

Nokki, jousen nokki (nock)

Jousen nokki on jousen lavan kärki jänneurineen. Nokki voi olla hyvin monella eri tavalla tehty, ilman vahvikkeita tai vahvistettu. Nokki on myös nuolen jänteeseen tuleva pää – nokki voi olla sahattu suoraan nuolivarteen tai erillinen, paikoilleen liimattava muovinokki.

Nuoli (arrow)

Jousesta ammuttava projektiili. Nuolen pitää olla suora ja vähintään vetopituuden mittainen, muutoin se voi olla minkä paksuinen tai mallinen tahansa.

Nuolen mutkittelu (fishtailing)

Nuoli mutkittellee laukaisussa sivusuunnassa

Nuolen pyörintä (minnowing)

Nuolen vapina, epämääräinen liikehdintä lennon aikana, esimerkiksi huonon ohituksen vuoksi.

Nuolen aaltoilu (porpoising)

Nuolen pystysuuntainen heilunta, aaltoilu.

Nuolen nokki (nock, selfnock)

Nuolen takapäässä oleva kohta, johon jänne asettuu. Nokki voi olla puunuoleen sahattu ura tai muovinen, paikoilleen liimattava irtonokki.

Nuolen jäykkyys (spine, arrow spine)

Nuolen jäykkyys riippuu nuolivarren materiaalista ja paksuudesta. Nuolivarren jäykkyydellä on suuri merkitys nuolen toimivuudelle jousessa. Liian notkea tai liian jäykkä nuoli ei toimi hyvin, eikä osu maaliinsa, vaan nuolen pitää olla jäykkyydeltään juuri oikea.

Nuolen pituus (arrow length)

Nuolen pituus mitataan nokkiuran pohjasta kärjen tyveen.

Nuolihylly (arrow rest)

Pieni uloke tai syvennys jousen kahvassa, jonka varassa nuoli lepää vedon aikana. Perinnejousissa ei ole nuolihyllyä, vaan nuoli lepää käden päällä. Teorissa on tarkempaa ampua nuolihyllyn kanssa, koska sen sijainti ei muutu. Perinnejousissa ei ole nykytiedon mukaan käytetty nuolihyllyä ennen 1900-lukua, vaan nuoli on aina ammuttu suoraan käden päältä.

Nuolivarsi (shaft, arrow shaft)

Nuolen puinen varsi, nuoliahio, josta voi rakentaa nuolen. Nuolivarsi voi olla eri materiaalia, paksuinen ja muotoinen.

Nuoliviine (quiver)

Nuolikotelo, pussukka, mikä tahansa apuväline, jossa nuolia pidetään ja jossa niitä voi kantaa ammunnan aikana.

Oikeakätinen ja vasenkätinen ampuja

Oikeakätinen ampuja pitää jouta vasemmassa kädessä ja vetää jännettä vasemmalla kädellä. Vasenkätinen ampuu toisinpäin.

Pauna (pound)

Painomitta, yksi pauna on 454 grammaa.

Peukaloveto (thumb draw)

Jousen vetotapa, jossa jännettä vedetään peukalon avulla.

Peukalorenkas (thumb ring)

Peukalorenkas suojaa peukaloa ammuttaessa peukalovedolla. Yleensä peukalorenkas on kovaa materiaalia, kuten luuta, metallia tai vastaavaa.

Pitkäjousi (longbow, english longbow, elb)

Englantilainen pitkäjousi on pitkä, poikkileikkaukseltaan pyöreähkö jousi, joka taipuu koko pituudeltaan. Nykyisin pitkäjousi tarkoittaa lähes mitä tahansa jouta, joka on viritettynä sivuprofiililtaan D-kirjaimen muotoinen. Jos jousi on pitkä, esimerkiksi yli 150 senttimetriä, voidaan puhua yleisesti pitkäjousesta.

Pituusammunta (flight shooting)

Pituusammunnassa pyritään ampumaan nuoli mahdollisimman pitkälle. Pituusammuntanuoli onkin mahdollisimman kevyt, ohut ja ilmanvastukseltaan pieni.

Poikkileikkaus (cross section)

Jousen lavan poikkileikkaus riippuu siitä, mistä kohdasta lapaa poikkileikkausta katsotaan. Tavallisesti lankkujousi on suorakaiteen muotoinen pyörästetyin kulmin. Pienestä pyöreästä puusta veistetty jousi voi olla esimerkiksi puolipyöreä, tai jopa pyöreä. Jousen poikkileikkausmuodolla on olennainen merkitys jousen kestävyden kannalta.

Puristusmurtuma (chrysal, fret)

Puristusmurtuma kehittyy jouseen vatsapuolelle, jos sitä rasitetaan liikaa. Puristusmurtuma kulkee poikittain jousen poikki ja se ulottuu noin 0,5-2 millimetrin syvyyteen.

Päin-matka (point-of-aim)

Ammuntaetäisyys, jolta ammuttaessa nuolen kärki osoittaa täsmälleen maaliin.

Päättymätön jänne (endless string)

Jänne, jossa on kaksi silmukkaa. Päättymätön jänne pitää tehdä oikean mittaiseksi, koska sen säätövara on vain pari senttimetriä.

Rannesuoja (armguard, bracer)

Jousikäden ranteessa oleva nahkainen suoja, joka suojaa rannetta jänteen iskulta. Useimmiten rannesuoja on turha, koska jänteen ei pitäisi edes osua ranteeseen.

Ratsastusjousiammunta (horse archery, mounted archery)

Hevosen selästä, ratsailta tapahtuva jousiammunta.

Reflex-deflex-jousi (deflex-reflex-bow, R/D)

Jousi, jossa kahvan alue on vastakaareva ja lapojen alue myötäkaareva

Ryömintä (creep)

Ampujan päästyä täyteen vetoon ja ankkuriin, se saattaa antaa hieman periksi. Tällöin nuoli pääsee hieman ryömimään eteenpäin.

Sarana (hinge)

Jousen lavassa oleva kohta, joka taipuu liikaa muuhun lapaan nähden.

Sarvijousi (horn bow)

Katso komposiittijousi.

Selkäveto (back tension)

Jousen vetotapa, jossa joustaa vedetään voimakkailla selkälihakilla. Selkäveto on hyvän jousiammuntatekniikan yksi tärkeimmistä piirteistä.

Selystys (backing)

Jos jousen selkä ei ole yhdellä lustolla tai se näyttää muuten heikolta, jousi voidaan selystää, jolloin se on toivottavasti kestävämpi. Selystys voidaan tehdä puusäleellä, bambulla, kasvikuuduilla, kankaalla, jänteillä ja niin edelleen.

Sivuprofiili (side profile)

Jousen profiili sivusta tarkoittaa sitä muotoa, miltä ilman jännettä oleva jousi näyttää sivusta katsottuna. Sivuprofiilia varten on lähes mahdotonta antaa tarkkoja mittoja, koska se riippuu jousen etuprofiilista. Yleensä jousi ohenee nokkeja kohti noin 2-4 promillea, eli hyvin maltillisesti.

Sulitus (fletching)

Nuolen sulitus, yleensä 3 sulkaa (2-4 sulkaa), jonka tarkoituksena on vakauttaa nuolen lento heti laukaisun jälkeen.

Sormiläppä, sormisuoja (finger tab)

Nahanpala, jossa on reiät yhdelle tai kahdelle sormelle ja joka suojaa sormia ammuttaessa.

Sulattoman nuolen testi (bare shaft test)

Testi, jossa ammutaan sulattomia nuolia ja tutkitaan, miten ne osuvat verrattuna vastaaviin sulitettuihin nuoliin. Testiä käytetään sekä jousen että nuolien virittämiseen.

Tasseli (tassel)

Villalangasta tehty lankatuppo, jolla voi puhdistaa ohiammuttuja nuolia. Englantilaista alkuperää.

Taalu (target, target face)

Maali, johon tähdätään ja pyritään osumaan. Maalitaaluja on erikokoisia erilaisia kilpailuja varten.

Taaluammunta (target archery)

Maalitaaluun tapahtuva jousiammunta, yleensä tasaisella kentällä ja hyvissä olosuhteissa.

Taulukauhu (target panic)

Ampujan mentaalinen ongelma, jossa ampuja ei enää hallitse ammuntasuoritustaan ja maaliin osuminen on hyvin vaikeaa. Valitettavasti suurin osa ampujista kohtaa jossakin vaiheessa taulukauhun. Ongelman ratkaisu on työlästä ja vaikeaa mutta tietenkin mahdollista.

Tausta, taustapakka, pakka (backstop)

Tausta, jossa maali on kiinni ja johon nuolet voi ampua turvallisesti.

Tilleri (tiller)

Tilleri tarkoittaa, sitä miten jousi taipuu. Voidaan sanoa esimerkiksi, että jousen tilleri on hyvä tai huono, tai jousen tilleröinti on onnistunut. Käytännössä tilleri tarkoittaa sitä, kuinka tasaisesti ja miten jousen lavat taipuvat. Jos jousen lavat ovat yhtä pitkät ja leveät, tilleri voi olla symmetrinen, jolloin kumpikin lapa taipuu yhtä paljon ja täsmälleen samalla tavalla. Tilleri voi olla myös asymmetrinen, jolloin toinen lapa taipuu enemmän kuin toinen - tilleri on positiivinen, jos ylälapa taipuu enemmän kuin alalapa ja negatiivinen, jos alalapa taipuu enemmän kuin ylälapa. Tilleri voi myös olla esimerkiksi pyöreä tai elliptinen - tämä tarkoittaa sitä muotoa, miten jousen lavat taipuvat sivusta katsottuna.

Tilleripuu (tiller tree)

Tilleröinnin apuväline, johon jousen voi kiinnittää ja jossa jousta voi vetää eri vetopituuksiin narun ja pylpyrän avulla. Sallii jousen tillerin tutkimisen etäältä ja käytännöllisesti. Vaatii reilusti tilaa seinältä.

Tilleröinti (tillering)

Jousen veistäminen oikein taipuvaksi. Tilleröinti on jousen veistämisen ydin, vaihe, jossa puukepistä tehdään jousi. Tilleröitäessä jousiaihiota veistetään sopivasti, jotta se taipuisi juuri oikealla tavalla.

Tukkikytky (timberhitch)

Yksisilmukaisen jänteen toiseen päähän tuleva solmu, joka on on helppo avata mutta pitää hyvin ja on luotettava.

Tyhjälaukaus, kuivalaukaus (dry fire)

Jousen ampuminen tyhjänä, ilman nuolta. Saattaa rikkoa jousen, koska suurin osa lapojen liike-energiasta purkautuu jouseen.

Tähtäin (sight)

Modernin jousiammunnan apuväline, joka helpottaa maaliin tähtäämistä.

Tähtääminen (aiming)

Maaliin tähtääminen, jossa käytetään apuna jotakin vertailupistettä, kuten tähtäintä, nuolen kärkeä, jousen osaa tai vastaavaa.

Tärähdys (hand shock)

Laukaisussa jousi tärähtää kädessä, tärähdyksen syynä on lapojen liike-energia, joka muuttuu tärähdykseksi lapojen liikkeen pysähtyessä.

Vaistoammunta (instinctive shooting)

Ammunta ilman tietoista tähtäämistä.

Vastakaarevuus (reflex)

Jousen lavan taipuessa pois päin ampujasta se on vastakaareva. Jousi on vastakaareva, jos jousen lavat ovat taipuneet lepotilassa (ilman jännettä) selkään päin. Vastakäyryys voi olla aihiossa valmiina tai aikaansaatu myöhemmin esimerkiksi lämpökäsittelyllä tai laminoimalla kaksi tai useampaa puusälettä yhteen.

Vastakaari (recurve)

Jos jousen lapojen kärjet ovat voimakkaasti vastakäyrät, jousi on vastakaarijousi. Jos lapojen vastakäyrät päät ovat jäykät, kyseessä on staattinen (static) vastakaari ja jos ne taipuvat vedossa, kyseessä toimiva (working) vastakaari.

Veto (draw)

Viritetyn jousen vetäminen, jännittäminen.

Vetopituus (draw length)

Vetopituus on se pituus, johon ampuja on vetänyt jännettä ennen laukaisua. Vetopituus mitataan suhteessa kahvaan. Modernien jousien jäykkyydet ilmoitetaan useimmiten 28 tuuman vetopituudella. Ampuja voi toki ampua lyhyemmällä tai pitemmällä vetopituudella.

Virittäminen, jousen (brace, string)

Jousen virittäminen tarkoittaa jänteen laittamista jouseen. Jänteen pituus säädetään niin, että jousen ollessa vireessä jänneväli on noin 15 senttimetriä.

Virittämine, nuolien

Nuolten virittäminen tarkoittaa nuolten säätämistä niin, että ne toimivat hyvin jousesta ammuttaessa. Virittämisessä voidaan säätää nuolen jäykkyyttä, kärjen painoa, sulitus, jänneväliä, tms. parametrejä.

Viruma, setti (set)

Jousi viruu, ottaa settiä, kun sitä rasitetaan. Kyseessä on palautumaton muutos puussa, joka tapahtuu, kun puuta taivutetaan (rasitetaan) liikaa. Viruma johtuu jousen vatsapuolen solukon hajoamisesta.

Pahimmillaan vatsapuolen solukon hajoaminen näkyy puristurmurtumina. Yleensä jousi viruu noin 10-50 millimetriä, eli alunperin suora jousi on lopulta 10-50 millimetriä myötäkäyrä. Jos virumaa on liikaa, tai se on keskittynyt johonkin kohtaan lavassa, jotakin on vialla.

Voimakäyrä (draw force curve)

Jousen jäykkyys vetopituuden funktiona. Voimakäyrän alle jäävä pinta-ala kertoo jouseen varastoituneen energian.

Väliammunta (gap shooting)

Tähtäämismenetelmä, jossa käytetään apuna nuolen kärjen ja maalin välistä etäisyyttä, joko taululla tai jousen kahvan avulla. Apuna voi käyttää myös sormia.

Välimeren ote (Mediterranean draw)

Välimeren ote on kolmen sormen ote jänteestä, jossa yksi sormi (etusormi) on nuolen yläpuolella ja kaksi sormeä (keskisormi ja nimetön) nuolen alapuolella. Tähtäinampujien käyttämä ote.

Yksipuinen jousi (selfbow)

Jousi, joka on veistetty yhdestä puusta.

Yumi

Japanilainen, epäsymmetrinen jousi.